

3677.

K y m i

11. Messinkirasia , jonka kuvitetussa pohjassa ja kannessa, kummassakin nähdään m.m. neljä ihmisen kuvaa. Saatu Saksalan kylän Tommalan talon isännältä Matilta. Kyljessä kirjoitus V A R T W E L .

3678

Kerääjä Kaarlo Moilasan lähetys . Lunastettu valtion kokoelmiin 21/IV 1899.

K i v i a j a l t a . .

Yliveteli

1. Iso tasataltta mustaa kiveä, toisessa lappeessa poikittainen vaaleampi tälpä, varsi - päästä hiukan kapeneva, teränsuu kokonaan murtunut. 200 mm. pitkä, 73 mm. leveä, 28 mm. paksu. Isäntä J.A. Hohendahl löytänyt Kirkon kylän Pollarin talon pellon pientareelta. Saman talon pelloilla ennen ollut "jättiläisten kiukaista" vaan ovat nyt hävitetyt .

Haapavesi

2. Iso tasataltta tummaa kiveä, toisesta lappeesta iso pala lohjennut, teränsuun keskikoh- ta murtunut. 210 mm. pitkä, 67 mm. leveä, 27 mm. paksu. Renki Aappo Mäkikangas löytänyt kyntäessään Haapajärven kylän Onnelan talon Kesämajan Loppulan pellosta.
3. Terältä kapeneva kourutaltta mustaa kiveä, ainoastaan terä hiottu kokonaan, paikottain muuallakin silitetty. 132 mm. pitkä, 34 mm. leveä, 23 mm. paksu. Torpan vaari Paavo Ollan- keto löytänyt Haapajärven kylän Pitkälän talon Tällingin torpan kohdalta Piipsan joesta Murto-oja nimisestä paikasta.

3678

Kärsämäki

4. Tasataltta mustaa kiveä, poikkileikkaus suunnikkaan muotoinen, teränsuu tylsä, 71 mm. pitkä, 40 mm. lev., 14 mm. paksu. Kärsämäen kylän Isolan talon pellosta löytänyt isäntä Antti Isola . Talon lähellä kangas n.k. Kuoppakangas, jossa 3 isompaa maakuoppaa ja useampia pienempiä.
5. Ohut tikarin tyvikatkelma (?) ruotopuoles- ta tummaa kiveä, 62 mm. pitkä, 58 mm. leveä, 5 mm. paksu. Isäntä Antti Herttua löytänyt Venepalon kylän Lystilän talon pellosta perunaa nostaessa.
6. Leveä, terältä levenevä tasataltta vaalean harmaata kiveä, ainoastaan terä hiottu . 103 mm. pitkä, 71 mm. leveä, 19 mm. paksu. Löytänyt torppari Matti Hauvanjoki Venepalon kylän Laitilan talon Palolan torpan kohdalta Pyhäjoen jokitörmästä perunakuoppaa kaivaessa noin 2 kort. syvältä.
7. Nuijakivi tummaa kiveä, reikä keskeltä ka- pein ja harjalla , 111 x 109 mm. läpimitaten. Löytänyt isäntä Erkki Niemiaho Saviselän kylän Niemiahon talon uutispellolta Vuohijo- en varrelta ison petäjän juurien alta .
8. Tikari vihertävää kiveä, kärkipuolen toisesta teränsuusta pala lohjennut, lappeet ainoastaan kärkipuolesta yksiharjaiset muualta kaksi- taittoiset. 174 mm. ptk., 31 mm. leveä , 6 mm. paksu. Löytänyt Jokelan kylän Tervakosken talon pellon ojasta leikkiessään talon 6 vuotias poika Tuomas.

Haapajärvi

3678

Piippola

9. Tasataltta eli kirves vaaleanruskeata kiveä, terä jyrkkälaskuinen, kauttaaltaan hiottu, ase lappeiden keskikohdalta paksuin, toisesta kyljestä pala lohjennut, terä myöhemmin hangattu. 108 mm. pitkä, 44 mm. leveä, 27 mm. paksu. Saatu Kirkon kylän Papinahon talon isännältä Antti Nybygt'iltä. Löytöpaikka tuntematon.

Pulkkila

10. Mahdollisesti jäännös jostakin aseesta (?) siera, tummaa kiveä, nelisärmäinen ja keskeltä paksuin. 112 mm. ptk., 18 mm. leveä, 16 mm. paksu. Torppari Taneli Launonen löytänyt Koskenrannan kylän Halmun talon Maanpaikan torpan pellosta kyntäessään. Toisenkin ase löytynyt samasta pellosta, vaan joutunut hukkaan.
11. Pitkä tasataltta mustaa kiveä, varrelta soukkeneva, poikkileikkaus melkein puolipyörän muotoinen, kauttaaltaan hiottu, paitsi pari kohtaa toisella lappeella, myös varren päässä hiomisen jälkiä, teränsuu vahvasti kaareva, 221 mm. pitkä, 56 mm. leveä, 23 mm. paksu.
12. Tasataltta tummansinertävää kiveä, ainoastaan terä hiottu, teränsuu pyöreä, 156 mm. pitkä, 64 mm. leveä, 29 mm. paksu.
13. № 11-12 löytänyt entinen kansakoulun opettaja, isäntä Johan E. Lautto Kirkon kylän, Kytölän talon jokipellosta, Pulkkilan joen länsipuolelta noin 50 sylvää joesta. Paikasta, joka

3678

Pulkkila

on kohonevaa ylänköä, on ennenkin aseita löydetty . Noin 500 m. talosta länteen on kohonevia saarekkeita, joilla on raunioita, kiviainan tapaisia maatuneita kehiä ja maakuoppia .

13. Pieni tasataltta tummaa kiveä, molemmat kyljet hiomattomat, varrelta vahvasti souk-
keneva, terä ainoastaan toiselta lappeelta laskulla , 52 mm. pitkä, 23 mm. leveä, 11 mm. paksu. Torppari Aappo Sonni löytänyt Jylhän-
rannan kylän Lautaojan, Ketolan torpan uutispeltoa kuokkiessa.
14. Tasataltta mustaa kiveä, terältä suokkeneva, ainoastaan teränpää hiottu ja kyljissä hiomisen jälkiä, teränsuusta pieni pala lohjennut. 100 mm. pitkä, 35 mm. leveä, 12 mm. paksu. Saatu Jylhänrannan kylän Lautaojan talon isännältä Juholta. Löytäpaikka tuntematon.
15. Kauttaaltaan hiottu tasataltta mustaa kiveä, jonka terä kokonaan murtunut ja kantapää hiottu, 73 mm. pitkä, 36 mm. leveä, 20 mm. paksu. Saatu Vornan kylän Arolan talon Pikukosken torpasta itsellismies Juho Frees'iltä.
16. Kirves, kivilajia , joka pinnalta on musta, sisältä viheriänkarvainen, hiukan alempana keskikohtaa levein, kauttaaltaan hiottu, teränsuu pyöreä, murtunut, 132 mm. pitkä, 62 mm. leveä, 29 mm. paksu, Löytänyt renki Juho Haaponiemi Sipolan kylän Pussilan talon luota karjan polun pohjasta.

Ranttila

3678

Ranttila

17. Kourutaltan keskikatkelma, jonka poikkileikkaus on melkein puoliympyrän muotoinen, 77 mm. pitkä, 37 mm. leveä, 27 mm. paksu. Löytänyt isäntä Juho Pussila Sipolan kylästä aita-pannessaan.

18. Pitkä tasatalta mustaa kiveä, teränsuu kokonaan murtunut: ainoastaan teränpää hiottu, kyljissä hiomisen jälkiä, teränpäästä hiukan kapeneva, toinen sivu lohjetessa tullut tasaiseksi. 218 mm. pitkä, 58 mm. leveä, 17 mm. paksu. Sipolan kylän Pussilan talon isäntä Juho löytänyt kyntäessä.

Kestilä

19. Kirves mustaa kiveä, terä kokonaan murtunut, molemmat lappeet ja kyljet osaksi hiottu, poikkileikkaus melkein neliömäinen, 95 mm. pitkä, 32 mm. leveä, 27 mm. paksu, Löytänyt torppari Heikki Lahti Kirkonkylän Lahden talon Hovin torpan pellostä kyntäessään.

Säräsniemi

20. Kapea ruodolla varustettu keihäänkärki, harmaata kiveä, sirotekoinen, lappeet vahvasti harjalla. 158 mm. pitkä, 13 mm. leveä, 7 mm. paksu. Löytänyt metsävahti Antti Leinonen Kirkonkylän kruunun metsävähdin Ojalan torpan uutispeltoa muokatessaan. (valok.10076.)

Pulkkila.

21. Värttinänpyörä harmaata vuolu-(?)kiveä; reiän sisälaidassa kolme lovea; 41 x 42 mm läpimitaten.

Löydetty samoin kuin n:o 10.

Haapavesi

22. Miekansäilä, lyhyt ja läpikoristeinen, juova kummassakin lappeessa. Juovan ja ruodon välissä kullalla (?) inkrusteerattuja kukkakoristuksia. Saatu Haapajärven kylän Kukkuran talon

3678.

Haapavesi

isännältä Esko Mustapäältä. Kerrotaan asetta säilytetyn kolmatta sataa vuotta talossa . Talon paikalla ennen ollut sotilastorppa, jonka isonvihan aikoina rakensi sotamies Vihavainen, joka oli syntysin Kerimäeltä . Vihavainen on perinyt aseensa isältään, joka sotilaana kulkenut Saksan sodissa.

23. Pieni pitkänpyöreä messinkinen lipas, koristettu piirroksilla, jotka muistuttavat pakuuudenaikaisia motiveja. Vert. esim. V.H.M. 2440. Samasta talosta kun edellinen. Kulkenut perintönä samoin kun säiläkin , vaikka lipas onkin nuorempi.

Kärsämäki

25. Sotapertuska varustettu erityisellä kiskolla varren tukemista varten, kiskossa viisi ja puoli sekä pertuskan ruoto-osassa kolme ja puoli naulanreikää. Saatu Saviselän kylän Mämmin talosta, jossa perintönä kulkenut. Alkuaan löydetty peltorauniosta.

Haapavesi

24. Sotapertuska , jonka pohjassa kolme naulanreikää, Löydetty edellämämainitun talon peltoraunion alta sitä poisvedettäessä.

Piippola

26. Sotapertuska, jonka ruotojatkoksessa yksi ja puoli naulanreikää. Löytänyt torppari vainaja Hautala uutispellostaan kuokkiessa noin 3 kortl. syvältä. Torppa sijaitsee Kamulan kylän Isonlammujärven rannalla. Aution talon maalla. Ase saatu kaupanhoitaja Johan Sameli Haapalalta.

3678.

Kärsämäki

27. Jousen vekarat , akselin toisena päätteensä messinkilevy. Saviselän kylän Hyttilän talon pellostä kyntäessä löytänyt isäntä Olli Hyttilä.

28. Pitkänpyöreä messinkilevy , jossa Suomen vaakuna kuvataan, levyssä yhteensä 10 nauhanreikää. Saatu samasta talosta kun edellisenkin esine, noin 75 vuotta sitte löydetty talon vanhoista romuista. Kerrotaan levyä päitsissä hevosen turvan päällä käytetyn.

Piippola

29. Piirroksilla koristetut jousenvekarat. Tavastkengän kylän Tervolan talosta perinyt talon tytär Elsa Kaisa Junkkari (Tervola.)

3679

Itsellisen Kalle Widbohmin keräys Lempäälästä, lunast. valtion kokoelmiin 24/IV 1899.

U u d e l t a a j a l t a .

Lempäälä

1. Kaarle XII:nen aikuinen miekka, jonka väistimen hanganpuolinen kara on katkennut, Hangan ja ponnen välinen kruuvi on irtaantunut. Kädensijan ympäri kierretty hopea-vaski- ja messinkilangasta tehtyjä palmikkoja . Myyjä oli ostanut miekan kirkon esineitä huutokaupassa myytäessä. Sen oli ennen omistanut eräs kornetti Sotavallan tilan omistaja.

2. "Emäntäin kirkkoliina" pohjaväri ruskean harmaan viheriä (noin "likaruskea"), reunassa valkoisia painettuja kukkasia. Ollut myyjän